

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETNO (ANO) XLVII (41)

Štev. (No.) 43-44

BUEÑOS AIRES

10. novembra 1988

PROSLAVA NARODNEGA PRAZNIKA

Poleg cerkvenih praznikov slavimo člani politične emigracije v Argentini predvsem tri, lahko rečemo civilne praznike: junijsko spominsko proslava za vse padle in pobite v revoluciji; Slovenski dan, ki povezuje v organiziranim delu, ter praznik 29. oktobra in slovenske zastave. Ta praznik nas spominja na prehodeno pot našega naroda, njegovo borbo za obstanek ter razvoj in na simbol slovenske državnosti — belomodro-srečo zastavo.

Letošnji praznik smo proslavili na sam dan 29. oktobra, ko se je pred 70 leti slovenski narod osvobodil avstro-ogrsko monarhije.

Zvečer se je slavnost pričela v Slovenski hiši z mašo, ki jo je daroval delegat prelat dr. Alojzij Star. V svojem nagovoru je pouparil zvestobo veri in slovenstvu.

Po maši so bili vsi udeleženci povabljeni v veliko dvorano, ki je bila primerno pripravljena za slavnostno večerjo; te so se udeležili naši javni delavci in drugi, na katerih sloni slovenska skupnost v Argentini. Oder je bil slavnostno okrašen z mogočno slovensko tribarvno ter rožami za pripravljeni koncert.

Vse prisotne s predsednikom Slovenskega narodnega odbora Rudolfom Smersujem na čelu je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora Marijan Loboda, katerega načelni govor objavljamo spodaj.

Za njim pa je slavnostni govorik Marijan Schiffner pričel svoj govor,

kjer je povezel vse tri obletnice — 140 let slovenskega narodnega programa, 70 let osvoboditve ter 40 let prihoda v Argentino — v izredno jasen, globok in zgodovinsko zanimiv govor, ki ga je tudi z odlično tehniko približal poslušajočim. Tudi njevogov govor objavljamo na tej strani.

Sledil je kulturni program, ki je bil zelo elegantno in uspešno pripravljen. Mladi baritonist Andrej Rezelj, ki ga je na klavirju spremajala Anka Savelli Gaserjeva, je pravil solistični koncert slovenskih pesmi: Bela cesta, Luštna je vigred, Oj rožmarin, Slepčeva tožba, Gor čez izaro in En starček je živel. Doživel je velik uspeh in izreden aplavz.

Nato je pozdravil vse Slovence gost iz Gorice, hotelir Vinko Levstik, ki je bil med nami na obisku. Med pozdravom, ki ga prinašamo tu zraven, je predal predsedniku ZS Ložetu Rezlu slovensko zastavo z našim simbolom slovenske državnosti — knežjim kamnom. Tudi njemu so se prisotni viharno zahvalili s ploskanjem.

Sledila je slavnostna večerja, na kateri so si javni delavci iz vseh okrajev lahko srečali.

Slavnostni večer je tako, kot vsako leto, pripravil k nov afirmaciji slovenske politične demokratične volje.

Za konec pa so vsi prisotni stope zapeli iz srca tri kitice Prešernove Zdravljice, ki druži „vse, kar nas dobrih je ljudi“.

MARIJAN SCHIFFERER

140 let slovenskega narodnega programa

13. marca 1848 je izbruhnila na Dunaju takoimenovana meščanska revolucija. Že isti dan je bila dovoljena ustanovitev narodne garde, 14. marca pa ukinjena cenzura in dovoljena svoboda tiska, 15. marca končno obljubljena ustava. Stari fevdalni svet se je podiral, nove ideje so zračile zatočilo Metternichovo Avstrijo in z vso silo butnile tudi med naš mali slovenski svet.

Slovenci smo bili takrat narod kmetov, podložnikov. V zemljiski in osebni odvisnosti od graščaka je kmet bil nečak borbo za svoj goli revni obstanek. Trle so ga ujme, slabe letine, primitivno gospodarstvo in lastna zaostalost. Ko so po nemških in čeških deželah že desetletja sadili nove pridelke kot npr. koruzo in krompir, ki sta bila odpornjša proti vremenskim neprilikam in za katere ni bil točno določen davek, se je naš kmet tem novotarijam upiral. Od rodu do rodu je sanjal o stari pravdi, o kralju Matžu, o časih, ko bo na svoji zemlji svoj gospod.

Tako ni čudno, da je prav slovenski kmet s tako ihti začel obračunavati s krajevno zemljiski gospodo, čim je zvedel za dunajske dogodke. V vsej Avstriji je bilo prav v treh gubernijah, kjer so bivali Slovenci, največ nemirov. Višek je dosegel znani napad Ižancev na grad, s katerim so bili že v dolgoletnih pravdah.

Kaj so pravzaprav zahtevali naši kmetje v tistih dneh: predvsem zemljiski odvezo brez odškodnine in takojšnjo odpravo dajatev vseh vrst. Sicer sta duhove mirila Bleiweis v svojih Kmetijskih in rokodelskih Novicah ter šef Slomšek s pastirskim pismom. Svetla resnica v zmešani svet, toda vsaj v začetku uspehov ni bilo veliko. Tako je večina naših ljudi, naših kmetov v tem znamenitem, lahko bi rekli rojstnem letu Slovencev imela pogled uprt v tla, v zemljo. Dvignila ga je šele mnogo pozneje.

Drugače je bilo na Dunaju. Tam so se godile takrat velike stvari. Na dunajski univerzi je študiralo razmeroma znatno število naših viso-

košolcev. Seveda so bili l. 1848 v središču dogajanj. Že prve dni so ustanovili svoje društvo Slovenija in 20. aprila objavili svoj znameniti program Zedinjene Slovenije. Zahtevali so (navajam v takratnem jeziku) 1. za političko razkrojeni narod Slovenec na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem kakor eden narod se tudi v eno kraljestvo z imenom Slovenija sklene in da ima zase svoj zbor.

2. Da ima Slovenski jezik v tem Slovenskem Kraljestvu popolnoma tiste pravice, ktere ima nemški jezik v nemških in laških in laških deželah; da tedaj Slovenski jezik v šole in kanclje vpeljemo, kadar hočemo in kakor hočemo.

Ideja Zedinjene Slovenije je bila vsekakor revolucionarna; bilo je preroško videnje. V političnem pogledu je zahtevala uresničitev začnisi Prešernove Zdravljice, ki je sicer nastala v l. 1844, pa je bila cenzurirana in je izšla z vsemi kiticami nekaj dni po tej izjavi, 26. aprila 1848.

Val navdušenja je zajel slovenske študente na Dunaju in v Gradcu, gibanju se pridružil tudi del inteligenčne (zlasti mlajše duhovščine) in del meščanstva. Uradna Kranjska, zlasti deželnih stanov, pa za Zedinjeno Slovenijo niso imeli posluha. In vendar naj bi bila Kranjska središče in sreče nove kronovine. Vprav iz Kranjskega deželnega grba so narodnjaki prevzeli tudi zastavo novega kraljestva. Ta belo, modro, rdeči prapor je čez noč postal last vseh Slovencev kot znak začelene združitve v enotni Sloveniji. Zoper ta simbol slovenske narodne skupnosti so bili kranjski Nemci, češ da je prava stará deželná barva rumeno, modra, rdeča zastava. Narodnjaki so se seveda uprli, spor je prišel do ministrstva, ki je jeseni l. 1848 priznalo belo, modro, rdečo zastavo kot edino pravo deželno zastavo. Slovenci so ta odlok navdušeno pozdravili; celo ljubljanska narodna straža je ob tej priliki priredila baklado po mestu.

Po pomladanskih dogodkih na Du-

naju so nastopile letne počitnice. Z visokih šol so se vrnili dijaki domov med svoj narod in razvili izredno delavnost. S slovenskimi zastavami v rokah ali celo oviti vanje, so govorili kmeti in meščani in dvigali narodno zavest. Izdali so poseben letak: „Kaj budem Slovenci cesarja prosili“, kjer so ponovno razlagali zahteve dunajske spomenice in kaj te zahteve za Slovence posmenijo.

Kakšni so bili uspehi? Vemo, da so pridobili za idejo slavljanstva precej učiteljstva na deželi pa tudi nekaj meščanov. Ohranjenih pa je tudi blizu 50 prošenj slovenskih županov cesarju na Dunaj, pisanih prav v tistih dneh. Kaj so prosili slovenski župani? Predvsem in povsod, naj cesar že vendar uzakoni zemljisko odvezo, naj država preuzeče plačilo odškodnine, naj se jim vse, kar so graščaku to leto že plačali takoj povrne itd. itd. Nič več. Le ena prošnja iz Loškega potoka nad Sodražico nosi bistveno drugačen značaj. Kar v treh točkah postavlja tudi narodnostne zahteve in sicer: „da se v slovenskih deželah izpopolni slovenski jezik in da bodo šole deležne večje podpore. Da se uvede slovenščina v vseh pisarnah v slovenskih pokrajinah in da se v slovenščini objavijo tudi vsi zakoni.“

To je bilo pa tudi vse. Ideja slovenskega kraljestva, ideja slovenske narodnosti ni zagrabila, ni pognala korenin. Narodnjaki so zagrešili dvoje napak. V svoji poslanici so popolnoma pozabili na socialne zahteve, prav tako pa niso niti z besedico odsodili nasilja množic ne na Dunaju ne doma. Zaradi prvega spodrljaja je obstal ob strani kmet, zaradi drugega pa Janez Bleiweis s svojimi Novicami, pa tudi višja duhovščina s škofom Slomškom in Wolfom na celu.

Konec oktobra 848 so Jelačičeve in Windischgrätzove čete zlomile dunajske barikade, revolucije je bilo konec, nastopila je doba Bachovega absolutizma.

Slovenski narod bi se najbrž spet prelevil v Kranjce, Korošce, Štajerske (Nadaljevanje na 2. str.)

MARIJAN LOBODA

Svobodna in zedinjena Slovenija

Namen teh naših vsakoletnih srečanj je, da si ob slovesnem praznovanju našega narodnega praznika in dneva slovenske zastave utrdimo navdušenje za javno delo, ki je delo za skupnost, za narod, da počastimo slovensko zastavo, da se hvalimo spomnimo vseh, ki so v tisočletni zgodovini slovenskega naroda delali, trpeli in umirali za slovenstvo, in da se v prijateljski povezavi drug drugega podpiramo.

V navadi je, da se ob tem praznovanju vsako leto spomnimo kakega važnega dogodka ali osebnosti iz naše slavne preteklosti. Letos se spominjamo zlasti 140-letnico slovenskega narodnega programa, 140 let, kar imamo Slovencij, jasno izražen svoj politični cilj, ki je SVOBODNA IN ZEDINJENA SLOVENIJA. Pred 70 leti je slovenski narod z velikim upanjem in mnogimi iluzijami otresel s sebe nemško nadoblast in storil krepak korak naprej na poti k postavljenemu cilju. Komunistična diktatura je razvoj zavrla. Breznaroden in diktatorski komunistični sistem ne more biti baza, na kateri bi bilo mogoče graditi svobodno in zedinjeno Slovenijo. Letos pa poteka tudi 40 let, kar se je včina slovenskih beguncov pred komunistično tiranijo naselila v Argentini in položili temelje naši slovenski skupnosti. Obletnice, katerih vsaka bi zaslužila, da se ob njej ustavimo in globoko zamislimo. A nekaj, mislim, da imajo vsi ti trije slovenski mejniki skupnega: LJUBEZNEN ZVESTOBO DO SLOVENSTVA.

Brez te ljubezni in brez te zvestobe ne bi bilo slovenskega narodnega programa leta 1848, ne bi bilo mogoče ostresti se tisočletnegem nemškega jarma 9. oktobra 1918, in ne bi bilo organizirane slovenske skupnosti v Argentini, katere začetki segajo 40 let nazaj, v leto 1948, leta naše naselitve v tej deželi.

Ob teh mejnikih naše novejše zgodovine je prav, da se vsaka naša or-

ganizacija in ustanova in vsak osebno resno vpraša: smo še zvesti svojemu rodu, je v nas še ljubezen do slovenstva, so naše organizacije in ustanove še zveste namenom, za katere so pred 40 leti nastale in v katere je te toliko naših javnih delavcev položilo ves svoj trud in ljubezen.

Vedno bolj si bodo morali postavljati to vprašanje naši mladi, ki že prevzemajo odgovorna mesta v naši skupnosti. Zvestoba namenom in ciljem naših ustanov bo vedno bolj postajala najbolj potrebna in važna lastnost vsakega našega javnega dela.

Že dalj časa čutimo bolj ali manj organiziran pritisak na našo skupnost v Argentini. Dolga leta so nas totalno ignorirali v upanju, da bomo itak kmalu izginili. Ko nismo hoteli umreti, smo naenkrat postali predmet njihove pozornosti. Tisti, ki so nam včeraj že skorajno smrт, nam danes po raznih kanalih pošiljajo prijeteljske nasvete, kakšni naj bomo, da bomo dalje živeli. Priporočajo nam odprtost, širino, naš odločni odrek vsakega ofarstva in sodelovanja z režimom doma označujejo kot preprijetost, gavore nam sladke besede o narodni spravi, o pozabljanju preteklosti in veselju gledanju naprej, in še in še. Naši včerajšnji grobarji, so naenkrat postali naši skrbni zdravniki.

A ne dajmo se ujeti v njihove mreže. Res je 40 let doba, ki lahko marsik spremeni, a ljubezni in zvestobe do slovenstva, takega slovenstva, kot ga je pojmoval Slomšek,

pa J. E. Krek, pa Korošec, pa Rožman, pa tisoči naših junakov in mučencev, tega ne more in ne sme spremeniti nobeno število let. V tej zvestobi in v tej ljubezni smo ustvarili to, kar imamo, hvala temu načinu dela in mišljenja imamo po 40 letih še učitelje za našo mladino, imamo še slovenske duhovnike, imamo še slovenske kulturne delavce, imamo še odbornike za naše usta-

no in organizacije, imamo še dovolj ljudi, ki nesebično, zavzetno delajo za ohranitev slovenstva med nami in v svetu. To so sadovi našega dela, na katere smo ponosni in ki nam potrjujejo, da smo prav delali in ki nas navdušujejo, da e na prej na tej poti vztrajamo, priljčno ali nepriljčno, najmanj pa oziraje se na mnenje režima doma in njegovih sopotnikov. Zvestoba in ljubezen do slovenstva zahtevata tudi danes in v bodočem od nas, da na teh pozicijah trdno vztrajamo. Samo če bomo ostali to, kar smo, bomo lahko zares koristili slovenskemu narodu. Ne delamo si utvar, da bomo kdaj na belih konjih prijahali v Ljubljano, prepričani pa smo, da je naša vizija združene in svobodne Slovenije neobhodno potreben sestav bodoče svobodne slovenske družbe. Sebi in slovenstvu bi škodili, če bi od te vizije odstopali!

Od nas, slovenskih javnih delavcev v Argentini je odvisno, ali bo naša skupnost ostala zvesta svojemu poslanstvu, ali pa bo počasi pod raznimi pritiski zvodenela in izgnita. Z zaupanjem v Boga in v same sebe, z neomajno vedo v človekovem pravice, med katerimi je med prvimi svoboda, zvesto in odločno ostavimo na poti, na katero smo stopili pred 40 leti in več.

Organizatorjem dneva slovenske zastave, tega za slovensko emigracijo tako pomembnega praznika, se moram najprej prisrčno zahvaliti, ker so mi dovolili spregovoriti par besed ob tej priložnosti.

Prihajam iz Gorice, ki je še v prejšnji meri slovenska, zlasti pa je povsem slovenska njena okolica: poddeželje — Brda in Kras. Prihajam iz Gorice, ki leži tik ob meji z našo matično Slovenijo (sam stanujem približno en kilometr od meje). Zato vam poleg pozdravov goriških rojakov prinašam tudi pozdrave iz matične Slovenije, kajti so izvedeli, da prihajam k vam, so mi izrecno naročili, naj vam povem, da se z vami čutijo tako eno kot narod in eno kot demokratična slovenska skupnost. Naročili so mi skratak, naj vam zagotovim, da nas razdalje ne morejo ločiti in da vas niso pozabili.

Danes vam, tu med vami, lahko iskreno povem, da se počutim, kakor bi prišel domov, v Slovenijo, kakršno smo poznali v mirnih časih do 1941 leta. Vi, bratje in sestre ste

to našo Slovenijo za ceno lastnega življenja po letu 1945 presadili sem v daljno Argentino.

V času, ko je komunizem spremenil mentalitet slovenskega človeka v domovini, ste vi ohranili vse tiste vrline, ki jih bi Slovenija v bodočem spet potrebovala, če bo hotela napredovati in se razvijati ter sploh normalno živeti v svobodni in parlamentarni demokratični ureditvi, ki je neodtujljiva pravica in temelj vsakega kloškega bitja in njegovega dostojanstva.

S seboj sem prinesel in zdaj vam tu slovesno izročam — slovensko zastavo. Ker so si komunisti drznili na našo trobojnico prišiti rdečo zvezdo, simbol boljševske revolucije, brez kakršnega koli soglasja ali dovoljenja slovenskega ljudstva, sem si tudi jaz drznil nanjo nekaj prišiti. Prišel sem simbol slovenske državnosti — knežji kamen z Gosposvetskega polja.

Naj bo to moj prispevek k prazniku slovenske zastave, v želji, da se skupaj s to zastavo duh prave Slovenije povrne v našo domovino.

VINKO LEVSTIK

Pozdrav s slovenske meje

140 LET SLOV. PROGRAMA

(Nad s 1. str.)

ce in Primorce, da ne bi bilo že omenjenega dr. Janeza Bleiweisa, na katerega smo Slovenci mogoče le malo preveč pozabili. Bleiweisu se je posrečilo, da je skozi in mimo nove cenzure vodil svoje Novice, ki jih je prekrstil v Novice kmetijskih, rokodelnih in narodnih reči. Tako je poleg strokovnih člankov objavljala in tam tudi kak prispevek mlajših slovenskih pesnikov, kak navdušuječ članek, predvsem pa, kmet je Novice bral. Nalomljeni tok in ugašujoč svečo je na ta način pripeljal v šestdeseta leta, ko se je obnovilo ustavno življenje v Avstriji.

Narod je tam nekje l. 1860 spet zaživel. Najprej meščanstvo s čitalnicami, z besedami (po českem zgledu), to je s prireditvami, kjer so igrali, peli, „recitovali“ kot so tedaj pravili, govorili slavnostne govore in predavalni. Počasi se je tudi kmečko ljudstvo zbuhalo. Ko se je zavedlo spet samega sebe, se je začela veličastna doba taborov: janke in kočemajke, avbe in peče, vse v zlatu, sam lesk v soncu, da je jemalo vid. Težki parizarji in lahki zapravljuvčki so drdrali na tabor, na vozeh pa fantje in dekleta, ponosni gospodarji in košate gospodinje, prežitkarji in hlapci, vse, vse je hitelo na taborska mesta. V vozove zataknjene so vihrale slovenske zastave, zastave na mlajih, zastave v zvoniku, zastave v rokah.

Prvi tabor je bil avgusta 1868 v Ljutomeru, nato tabori v Žalcu, v Šempasu v Vipavski dolini, v Piljanu v Goriških brdih, v Sevnici, na Kalcu na Notranjskem, v Vižmarjih pri Ljubljani, kjer se je zbral 3000 ljudi, in še in še. Narod je sedaj kot celota sprejel program Zedinjenje Slovenije, saj so že udeleženci prvega tabora v Ljutomeru zapisali: „Tukaj zbrani slovenski narod soglasno izreka, da po členu 19. državnih osnovnih postav ne najde poroštva za ohranitev in gojitev svoje narodnosti, dokler ne bode: 1. Slovenski jezik na Slovenskem izključno uradni jezik in dokler se ne bo v ta namen na Slovenskem namudoma določil rok in sicer pol leta, do katerega morajo vsi uradniki znati slovenščino v besedi in pismu.“

2. Dokler se ne združijo Slovenci v Zedinjenju Slovenijo z narodno upravo.“

Če pozorno preberemo te zahteve, takoj lahko ugotovimo, da je v njih majhen odstop od prvotnih iz leta 1848. Ne zahtevajo več slovenskega zborna, kaže, da v tem napol ustavnem življenju niso imeli na voljo dovolj prijemov, da bi pri vseh volitvah zagotovili slovensko večino.

Nemci niso čakali. Udarili so z vso močjo. Začel se je petdesetletnih boj za obstanek. Ko so uredili svoje notranje zadeve, so v to borbo posegli tudi Italijani na jugu in zpadu. Boriti se je bilo treba za vsakega vas, zlasti na Štajerskem in Karoškem, pa tudi na Primorskem. Ko so Slovenci v kakšni teh mejnih vseh dobili svojo olo, je nemški Schuvelein v isti vasi čez noč postavil svojo, nemško.

Pri vsem tem so se pa gospodarske razmere za slovenskega kmeta zelo poslabšali. Kmetje so se zadolževali pri vaških oderuhih, veleposestnikih in meščanah. Ker niso zaradi slabih letin mogli plačati visokih obresti, je pel buben po slovenskih vaseh. Samo na Kranjskem je bilo v letih 1868-1893 prodanih na dražbah nad 10.000 kmetij.

Tako smo prišli do nove prelomnice, prve svetovne vojne. Ideja Zedinjenje Slovenije in slovenskega narodnega programa je, zlasti zaradi nemškega pritiska, vse bolj bledela. Da narod sploh obstane, je bilo treba iskati zavezničkov. Opreti se. Majniška deklaracija iz l. 1917 zahteva: (citriram) „naj se vsa ozemlja manjšije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo pod žezlom habsburško-lotarske dinastije v samostojno državno telo, ki budi prosti vsakega narodnega gospodstva tujcev in osnovano na demokratični podlagi“. Naslednje leto smo se osvobodili že zvezla habsburško-lotarske dinastije.

29. oktobra 1918 smo bili po 1000 letih svobodni. Toda položaj je za Slovence postal v kratkom nevzdržen. Nemci v Mariboru. Italijani na Vrhniku, rešili smo, kar se je rešiti

dalo. Vstopili smo v državo SHS. Razumljivo je, da je bilo utopično govoriti v tistem času in tistih razmerah o Zedinjenju Sloveniji.

V prvi Jugoslaviji razmere niso bile rožnate: Nestabilnost vlad, gospodarska stiska. Ljudje so se začeli ozirati nazaj, ideje samostojne Slovenije je vstajala na obzorju. S. L.S., večinska stranka, ob kateri so se zbirale zlasti kmečke množice, je že v svojem programu za volitve v ustavodajno skupščino l. 1920, zahtevala avtonomijo za Slovenijo in pokrajinski parlament. Podobne zahteve je ponovila Koroščeva Slovenska deklaracija l. 1932.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta, če nekaj let smo bili sredi viharjev.

Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982), Slovenska ljudska stranka izdala deklaracijo, kjer je jasno zapisala, da ima slovenski narod po naravnem pravu pravico do svoje države in naj narod sam odloči vprašanje vstopa v zvezo držav ali pa tudi izstop iz nje. Izjavo so podpisali takratni načelnik SLS Miloš Stare, ter podnačelniki dr. Ludvik Puš, dr. Marko Kremžar, Peter Markeš in Franjo Sekolec ter vsi člani načelstva.

Podobno se je za dokončno rešitev slovenskega vprašanja borila že med vojno, posebno pa po njej skupina bivših Stražarjev, ki je svojo idejo raztegnila na celo vrsto somišljencov in zlasti v listu Slovenska država orala ledino takrat in tam, kjer je bilo najtežje in je bila praha za setev najmanj pripravljena.

Toda veličastno, v krvi si je pisal slovenski narod svoj program sam. Mogoče so bilo potrebna leta grozote, čas prečiščevanja, kajti le tako bo blestela nekač najbolj sveta doba naše preteklosti.

Jesenj 1943 je zacetela pomlad. Pod gesmom generala Rupnika: „Bodimo enkrat res samo Slovenci!“ so se pričeli zbirati slovenski fantje in možje. Rastle so domobranske čete, večali se bataljoni, 20000 samih protstoljevcov. Takrat naš kmet ni gledal v zemljo; pokončen, dvignjene glave je zgrabil za puško. Braniti se je moral, ker so mu napadli vse, kar mu je bilo sveto. Druge izbire ni imel.

Tako je zaplapolala nad slovenskim svetom naša zastava: sama, brez tujkov, tudi brez drugih zastav ob strani. 20 mesecev je vihrala tako kot nikoli poprej, ne nikoli pozneje. Stali smo ob njej in se čudili. Troje barv v očeh, v dušah pa hrepnenje po naši, izsanjani, ljubljeni Veliki Sloveniji. Kdaj se bo to zgodilo? Bo jutri, pojutrišnjem, čež en teden?

Ko so spomladji 1945 naši fantje odhajali v smrt, jih ni spremiljala slovenska zastava. Toda nosili so Slovenijo v srčih, nosili smo jo v srčih mi in jo ponesli čez vse oceane, da ni ne poldnevnik, ne vzorednik na zemeljski obli, kjer bi Slovenija ne živila. Danes stojimo ob slovenski zastavi: od Kanade, Združenih držav, Argentine do Avstralije. Stojimo in čakamo kot na mrtvi straži. Stirideset let že upamo: stojimo z našimi otroki ob strani, majhnimi, večjimi in odraslimi, kakor pač čas teče; stirideset let zvestobe ob svoji zastavi. Se bo zgodil čudež, se je čudež že zgodil? Je Slovenija le obsijala milost? Pomeni 50000 Slovencev dvignjenih rok, uporno dvignjenih rok, v samem srču Ljubljane, nekak začetek? Ne vemo. Vemo pa, da bomo stali mi in naši otroci in otroci naših otrok še štirikrat stirideset let, če bo treba, sami ob naših zastavah, dokler ne bo narodu doma padla raz oči še zadnja koprena, dokler ne bo izginila še zadnja laž, dokler ne bo dano človeku vse dostenjanstvo, do katerega ima pravico. Ko se bo to zgodilo, takrat, takrat bo naše mesto ob njih, da bomo skupno s pesnikom zapeli:

Bog živi nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov slovečne matere!

Bog živi nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov slovečne matere!

Bog živi nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov slovečne matere!

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Tradicija je že, da vsaka vlada v Argentini meče krivdo na prejšnje vlade, kadar je govora o vročih gospodarskih skrbi. Ljudje so se začeli ozirati nazaj, ideje samostojne Slovenije je vstajala na obzorju. S. L.S., večinska stranka, ob kateri so se zbirale zlasti kmečke množice, je že v svojem programu za volitve v ustavodajno skupščino l. 1920, zahtevala avtonomijo za Slovenijo in pokrajinski parlament. Podobne zahteve je ponovila Koroščeva Slovenska deklaracija l. 1932.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta,

če nekaj let smo bili sredi viharjev. Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982), Slovenska ljudska stranka izdala deklaracijo, kjer je jasno zapisala, da ima slovenski narod po naravnem pravu pravico do svoje države in naj narod sam odloči vprašanje vstopa v zvezo držav ali pa tudi izstop iz nje. Izjavo so podpisali takratni načelnik SLS Miloš Stare, ter podnačelniki dr. Ludvik Puš, dr. Marko Kremžar, Peter Markeš in Franjo Sekolec ter vsi člani načelstva.

Tradicija je že, da vsaka vlada v Argentini meče krivdo na prejšnje vlade, kadar je govora o vročih gospodarskih skrbi. Ljudje so se začeli ozirati nazaj, ideje samostojne Slovenije je vstajala na obzorju. S. L.S., večinska stranka, ob kateri so se zbirale zlasti kmečke množice, je že v svojem programu za volitve v ustavodajno skupščino l. 1920, zahtevala avtonomijo za Slovenijo in pokrajinski parlament. Podobne zahteve je ponovila Koroščeva Slovenska deklaracija l. 1932.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta,

če nekaj let smo bili sredi viharjev.

Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982), Slovenska ljudska stranka izdala deklaracijo, kjer je jasno zapisala, da ima slovenski narod po naravnem pravu pravico do svoje države in naj narod sam odloči vprašanje vstopa v zvezo držav ali pa tudi izstop iz nje. Izjavo so podpisali takratni načelnik SLS Miloš Stare, ter podnačelniki dr. Ludvik Puš, dr. Marko Kremžar, Peter Markeš in Franjo Sekolec ter vsi člani načelstva.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta,

če nekaj let smo bili sredi viharjev.

Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982), Slovenska ljudska stranka izdala deklaracijo, kjer je jasno zapisala, da ima slovenski narod po naravnem pravu pravico do svoje države in naj narod sam odloči vprašanje vstopa v zvezo držav ali pa tudi izstop iz nje. Izjavo so podpisali takratni načelnik SLS Miloš Stare, ter podnačelniki dr. Ludvik Puš, dr. Marko Kremžar, Peter Markeš in Franjo Sekolec ter vsi člani načelstva.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta,

če nekaj let smo bili sredi viharjev.

Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982), Slovenska ljudska stranka izdala deklaracijo, kjer je jasno zapisala, da ima slovenski narod po naravnem pravu pravico do svoje države in naj narod sam odloči vprašanje vstopa v zvezo držav ali pa tudi izstop iz nje. Izjavo so podpisali takratni načelnik SLS Miloš Stare, ter podnačelniki dr. Ludvik Puš, dr. Marko Kremžar, Peter Markeš in Franjo Sekolec ter vsi člani načelstva.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta,

če nekaj let smo bili sredi viharjev.

Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982), Slovenska ljudska stranka izdala deklaracijo, kjer je jasno zapisala, da ima slovenski narod po naravnem pravu pravico do svoje države in naj narod sam odloči vprašanje vstopa v zvezo držav ali pa tudi izstop iz nje. Izjavo so podpisali takratni načelnik SLS Miloš Stare, ter podnačelniki dr. Ludvik Puš, dr. Marko Kremžar, Peter Markeš in Franjo Sekolec ter vsi člani načelstva.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta,

če nekaj let smo bili sredi viharjev.

Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982), Slovenska ljudska stranka izdala deklaracijo, kjer je jasno zapisala, da ima slovenski narod po naravnem pravu pravico do svoje države in naj narod sam odloči vprašanje vstopa v zvezo držav ali pa tudi izstop iz nje. Izjavo so podpisali takratni načelnik SLS Miloš Stare, ter podnačelniki dr. Ludvik Puš, dr. Marko Kremžar, Peter Markeš in Franjo Sekolec ter vsi člani načelstva.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta,

če nekaj let smo bili sredi viharjev.

Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982), Slovenska ljudska stranka izdala deklaracijo, kjer je jasno zapisala, da ima slovenski narod po naravnem pravu pravico do svoje države in naj narod sam odloči vprašanje vstopa v zvezo držav ali pa tudi izstop iz nje. Izjavo so podpisali takratni načelnik SLS Miloš Stare, ter podnačelniki dr. Ludvik Puš, dr. Marko Kremžar, Peter Markeš in Franjo Sekolec ter vsi člani načelstva.

Toda čas je potekel. Nebo se je stemnilo, pred nami je bila nevihta,

če nekaj let smo bili sredi viharjev.

Na to, kako smo jih previharili, se bomo še vrnili. Prav med vojno, 29. oktobra 1944 ob ustanovitvi Narodnega odbora za Slovenijo je bilo zapisano: Zahtevamo državnopravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v Zedinjenju Sloveniju. In že po vojni je ob 90-letnici svojega obstoja (decembra 1982),

MARKO KREMŽAR

Bližnji dogodki in daljne posledice

II. KAKO GLOBOKO

Ni dvoma, da se v mejah Socialistične republike Slovenije že nekaj let širi narodna zavest, ki so jo desetletja komunisti hoteli iztrebiti iz slovenskih src. Da to prebujanje vsaj delno podpira sedanje partijsko vodstvo v Sloveniji, je očvidno. Vprašanje je, kakšen naglas in vsebino hočejo dati tej narodni zavesti komunistični ideologi, ki so gledali še nedolgo tega v narodu le preostanke „propadajoče meščanske družbe“.

Po krščanskem gledanju je narodnjak tisti, kdor ljubi svoj narod in je ponosen na kulturno izročilo, ki mu je bilo zaupano. Zaveda se dolžnosti, ki jih ima do skupnosti, in odgovarjajočih pravic, ki mu jih ne more vzeti nobena oblast. Če narodnjak opazi, da so narodove vrednote v nevarnosti, jih brani samozaščitno in pogumno ter za to ne potrebuje sovraštva.

V nacionalizmu pa, ki se ga od časa do časa poslužujejo komunisti, bo težko zaslediti ljubezen, ker njihov racionalizem te silnice ne zazna. Pač pa sta v njem prisotna po marksistični tradiciji nestrnost in sovraštvo. Komunizem kot družben dejavnik ne zna delovati brez konfliktov, ki potrebujejo notranje ali zunanjega sovražnika. Če tega ni, ga ustvari, da se lahko postavi na celo in se nato polasti „obrambna“ gibanja, ki črpa svojo energijo iz sovraštva. Vse to nam je Slovencem že znano ne le iz teorije, marveč iz boleče izkušnje.

Upanje, ki so ga komunisti stavili na neprestan razredni boj, je zamrl skupaj z marksizmom. In ker ni razrednega sovražnika, na katerem sloni vsa njihova teorija, potrebujejo komunisti vsaj narodnega sovražnika, da z njim zaposle ljudsko energijo, preden se ta sprosti v kako drugo, njim neprijetnejšo smer.

Ker so nekateri nekdanji pa tudi potencialni narodovi sovražniki danes gospodarsko močni, bi slovenska partija želela biti z njimi še naprej v dobrih odnosih. Zato je prisiljena iskati sovražnika drugje, če se hoče spet predstaviti ljudstvu kot prvoroditeljica za narodne knosti. V podobnem položaju so seveda tudi druge južnoslovenske partie; zato dobiva narodna nestrnost v državi vedno novega goriva, kar ima lahko resnično tragične posledice. Pri tem pa sicer neenotno komunistično vodstvo v praksi omaščuje nevarnost centralizma. Državni centralizem je silno star slovenski sovražnik, ki nam grozi ved-

no, kadar odločajo o bistvenih narodovih koristih zunaj meja naših dežel.

Ne glede na to, da partiji večji del rojakov ne verjame in ji ne zupa, je vendarle njen vpliv na oblikovanje domačega javnega mnenja še vedno velik. Zato ni majhna nevarnost, da se tudi pristno slovensko rodoljubje pod marksistično miselnostjo spremeni v nastren „nacionalizem“, ki bi obrnil pozornost od bistvenih vprašanj našega obstaja navzven, hkrati pa opravičil pred svetovnim javnim mnenjem trdo roko centralnih oblasti.

Naš narod je resnično ogrožen. Vendar klub rastoči nestrnosti v državi glavna nevarnost slovenstvu ne preti od zunaj. Najblžja in največja nevarnost za naš narod je v sistemu, ki oblikuje že desetletja večji del rojakov, pa v materializmu, ki je v nas samih!

Totalitarizem narod slab. Posamezniku jemlje smisel za stvarnost in za osnovne vrednote, skupaj z možnostjo, da bi se svobodno odločal zanje; s kolektivistično miselnostjo hromi zavest osebne odgovornosti za skupno usodo. Materializem pa, ki ga partija širi v teoriji in praksi, slepi osebo in družbo, da ne opazita globljih perspektiv in se ne zavesta svoje sebične pasivnosti,

Kot vedno pri bistvenih odločitvah gre tudi tu za življenje ali za smrt. Vendar ima ta odločitev drugačen pomen in globino, kot menjajo mnogi rojaki, ki so še obremenjeni z marksistično miselnostjo.

Vprašanje je, če je kdaj kak sovražnik uničil toliko slovenskih življenj, kot so jih v zadnjih desetletjih pomorile na slovenski zemlji pod vplivom komunističnega materializma, slovenske matere s privoljenjem slovenskih očetov in s pomočjo slovenskih zdravnikov. Pa tudi slovenstva nam ne more vzeti noben tujev, če ga iz komodnosti, koristi, strahu ali brezbrinosti ne zatajimo sami.

Če se odločamo za življenje, pomeni to, da gledamo v vseh njegovih oblikah, bioloških in duhovnih, veliko in nenadomestljivo vrednoto, da ljubimo stvarstvo v vsej celoti. Pomeni tudi, da gojimo svoj jezik, poglabljamo svojo kulturo, jo bogatimo in posredujemo, pri tem pa zahtevamo od drugih isti spoštovanje, kakor ga sami odkritosčno izkazujemo ostalim kulturam in njih skupnostim.

Ko slišimo, kako se v domovini

SVOBODNA SLOVENIJA

zbirajo desetisoči v manifestacijo slovenstva in osebne svobode, se nam srce širi v narodnem zanosu. Ko se v združstvu tisoči zgrinjajo na razna romanja, smo ponosni na svojo zvestobo. A kako globoko sega v našem ljudstvu to goreče slovensko navdušenje?

Ali je naša zavest dovolj globoka, da bomo kot narod črpali iz nje moč za ohranjanje in gojenje svoje identitet?

Pred to preskušnjo stojimo vsak dan, pa najsi živimo v mejah jugoslovanske, avstrijske, italijanske ali katerokoli druge države.

Dosledna uporaba materinščine doma, na cesti, med rojaki, pa tudi v uradih slovenske republike, je preizkušnja. Če na lastni zemlji naletiš na birokrata, ki te nagovori v neslovenskem jeziku, če v slovenskem domu v tujini srečaš rojaka, ki pričenja razgovor v tujini govorici, stojiš pred navidezno majhno, a vendar bistveno odločitvijo za življenje ali proti njemu. Ali boš v takem primeru le sam pri sebi zaškrtal z zombi, pa klub ogorčenju odgovoril v enakem jeziku? Če to storиш, si doprinesel k odmiranju slovenstva.

Ali bomo zdaj, ko smo bili po desetletjih spet priča množičnim izbruhom narodne zavesti, vendarle začutili, da ljubezen zahteva tudi kako odpoved, in sprejeli v svoje družine več kačor poldrugega otroka, ki ga pripisuje statistika slovenskim družinam v domovini?

Koliko splavov bo manj v Sloveniji iz čuta odgovornosti za naš obstoj? Koliko samomorov se ne bo izvršilo iz zavesti, da je narod ogrožen? Koliko bolj bomo gojili svoj jezik iz prepričanja, da z njim krejimo in širim slovenstvo?

Nima smisla, da se pritožujemo nad visokim biološki prirastkom drugih narodov. Oni so se že odločili za življenje. Pometajmo pred svojim pragom in vprašajmo se raje, kako globoko je zakoreninjeno naše slovenstvo in kaj smo pripravljeni žrtvovati zanj.

Usoda slovenskega naroda teče, kot vedno, po sredi naših družin in srec.

Naš narod bo našel svojo pot, če se bomo vsi rojaki, kjerkoli smo, pogumno in dosledno odločali za življenje. Kdor pa misli braniti slovenstvo na podlagi sovraštva, mu v resnici škoduje. Prav kakor razredno sovraštvo, ki je gonila sila komunistične teorije, ni moglo rešiti družbeno gospodarskih problemov, tako tudi nacionalno sovraštvo ne more rešiti najglobljih vprašanj slovenskega narodnega obstoja.

V teku let bo narodna zavest ena poglavitnih genilnih sil nastopajoče dobe. Kot le malo izrabljani potencial jo nosimo v sebi vsi. Zato je v veliki meri odvisno od vsakega od nas, če bo imela ta sila v slo-

Pazi, veliki brat posluša!

Med vojno je bilo videti po Nemčiji in zasedenih ozemljih napise: Pazi, sovražnik posluša! Opozorilo se je nanašalo na špione, ki bi lahko škodili Hitlerjevemu režimu. Teh vrst napisov seveda v Sloveniji oz. Jugoslaviji ni, a se zdi, da jih imajo vtišnjene v podzavest vsi, ki so imeli opravka na en ali drug način s politično policijo (notranjo upravo). To se mi je pripetilo večkrat: ljudje so podzavestno znižali glas ali se ozrli okrog sebe ali odslovili otroke, kakor hitro smo se v razgovoru dotaknili „politike“. Kaj bi to bilo? Vse, kar se tiče domobranec, partizanskih morilcev, politične emigracije, komunistične partije in podobno. „Denunciacija“ je pač eden od bičev, ki ga vihti vsak diktatorski režim. V svojo službo so postavili vso razpoložljivo tehniko, od prisluškovanja telefona do računalniško vodenih podatkov ter osebnih karakteristik.

Na Brniku se poslavljamo in nas je kar lepa družbica. Ker ima letalo zamudo, se razgovarjam, saj si imamo še toliko za povedati. Kar nas je iz Argentine, smo seveda glasni in še z rokami si pomagamo, pač lepa ali nelepa navada vseh latincev se je tudi nas prijela. A zakaj zlomka, mi sogovornik vedno tiše razлага današnji položaj v Sloveniji. Končno mi šepne: „Ali ne vidiš, kako naju oni tip vedno bolj obkroža, očividno sva mu postala zanimiva — vreme imamo zadnje čase pa res muhasto.“ poudari glasneje. Malo čudno ga pogledam, kaj mi hoče s tem reči. A takoj se zavem in res opazim „radovedneža“, ki se sprejha tik ob nizu in „vleče na uho“... Zares, na kaj vse bi se človek moral navaditi, če bi hotel živeti vsaj kolikor toliko v miru v današnji Sloveniji!

Drobne zanimivosti iz Ljubljane

Opozujem dopoldansko vrvenje po ljubljanskih ulicah. Vse hiti po opravkih. Nekateri se ustavljajo pri kioskih, da si ogledajo revije, kupijo „Delo“ ali „Dnevnik“ in že hite naprej. Brali bodo doma, v službi ali v odmoru. — Vsak torek pa se v

venski prihodnosti pogansko ali krščansko vsebino ter ali bo usmerjena rušenje ali v gradnjo.

Narodna zavest, ki raste iz ljubezni, krepi vsakega rojaka osebno in po njem vse družbeno življenje, sovraštvo pa je vedno nosilec smrti.

In mi hočemo z isto silo in doslednostjo, kot na prelomnici leta 1941, da narod živi.

Slike s poti

zgodnjih dopoldanskih urah pojavi na najprometnejših krajih prodajalci pravkar izišle „Mladine“. Pridno morajo streči svojim kupcem, ki nestrnpo čakajo na svoj izvod, potem pa nadaljujejo pot. A skoro vsi ga že spotoma listajo. Pač zanimivejša vsebina kot v obeh dnevnih.

Obiščemo eno zadnjih znamenitosti sodobne Ljubljane. Sobotno popoldne je v vhod za zaprt. Ko pa uslužbenca povemo, odkod smo, takoj odklene, razsvetli prostore ter zgovorno razkazuje in komentira. Zrazen se zanima, kako živimo v Argentinu, če otroci govore slovensko itd. Ob slovesu pa naroči: „Pa pozdravite naše tam!“ Na vprašanje, če ima tu znanec, zanikan, a ponovi: „Vseeno jih pozdravite od nas, ki nas je prej tlačil škorenj, sedaj pa opanke.“

Dve plati medalje

V knjigarni Mladinske knjige brskam po knjigah. Na vprašanje mi uslužbenka prijazno in ustrežljivo odgovarja. Pa pride starejši gospod; južnjak je. Nagovori uslužbenko srbohrvaško, ona odgovarja slovensko. Pri vrstečih se vprašanjih kupca se že pojavljajo problemi; ne razumeta se v vsem. On srbohrvaško vprašuje, ona slovensko odgovarja. Obojestranski razgovori „Ne razumem“ so vse pogostejši. Mož ni znal slovensko, ona ni znala (hotela razumeti?) srbohrvaško in mož je odšel. Pravijo, da te na jugu nikjer ne postrežejo, če govoris slovensko.

Hotel „Jasna“ nad Kranjsko goro. Promet je v njem v sobotnih dopoldanskih urah zelo velik. Natakarji prijazno strežejo gostom; redko naletiš na toliko vljudnost. Naš govor lepo, pravilno slovenščino, tudi dvojno pravilno uporablja. Ob slovesu ga vprašam: „Ste Slovenec?“ — „Ne, Bosanc sem.“ — „Čestitam vam, ker ste se tako dobro naučili slovenščine.“ — Druga plat medalje.

O človekovih pravicah

V zadnjem času se je veliko govorilo in pisalo o človeških pravicah. Majhna cvetka:

Ko je Šetinc podal ostavko na svoje mesto v predsedstvu CK ZKJ, je med drugim dejal: „CK se bori proti Odboru za človekove pravice, namesto da bi ustvarjal takšno družbeno življenje, v katerem taki odbori ne bi bili potrebni.“ (Misil je seveda odbor, ki ga je ob znanem procesu v Ljubljani organizirala „Mladina“ in so jo podprt tisoči Slovencev, razumnikov, pisateljev, delavcev in drugih, organizacij pa tudi partizcev.)

to je pri SZDL ustanovila svet za varstvo človekovih pravic.

Kršenje človekovih pravic bo v Sloveniji sedaj nedvomno težje, vendar to še zdaleč ne pomeni, da je s tem vse rešeno, saj je zakorenjenost komunističnega totalitarizma še vedno zelo velika.

Kot krona vsemu temu pa se je po sili razmer (aretacija Janše, Borštnerja in Tasića) samoorganiziral Odbor za varstvo človekovih pravic, ki je v času sojenja mobiliziral vso demokratično javnost v Sloveniji. Prerasel je v močno politično nadzorovalno (opozicijsko) telo, mimo katerega ne more več nihče. Poslanstvo, ki ga opravlja, je zgodovinske vrednosti, saj se je z Odborom do sedaj s podpisom identificiralo okoli 100 000 posameznikov, z njim pa simpatizira velika večina Slovencev. Odbor je zaenkrat centraliziran v močni in odločni osebnosti Igorja Bavčarja, ki mu pomaga več vidnih mladih intelektualcev, znanih po nazorsko avtonomni državi. Pomembno je tudi, da se mu je pridružilo, kar je povsem naravno, nekaj močnih intelektualnih združenj, kot npr. Društvo slovenskih pisateljev, uredništvo Nove revije ter še okoli 7.000 drugih kolektivnih članov.

Vsemu temu dogajanju tudi uradna politika ni hotela zaostajati, za- skoga predstnika podal moderen program, ki je napovedoval močno in odločno politiko, ki je značilna za avtonome politične stranke. Žal je zaenkrat pogorel. Hkrati se je, kot strela z jasnega, samoorganizirala kmečka zveza. Tudi intelektualci ne zaostajajo ter napovedujejo svojo zvezdo razumnikov. Vse več pa je tudi konkretnih teženj po neodvisnih sindikatih.

Kot krona vsemu temu pa se je po sili razmer (aretacija Janše, Borštnerja in Tasića) samoorganiziral Odbor za varstvo človekovih pravic, ki je v času sojenja mobiliziral vso demokratično javnost v Sloveniji. Prerasel je v močno politično nadzorovalno (opozicijsko) telo, mimo katerega ne more več nihče. Poslanstvo, ki ga opravlja, je zgodovinske vrednosti, saj se je z Odborom do sedaj s podpisom identificiralo okoli 100 000 posameznikov, z njim pa simpatizira velika večina Slovencev. Odbor je zaenkrat centraliziran v močni in odločni osebnosti Igorja Bavčarja, ki mu pomaga več vidnih mladih intelektualcev, znanih po nazorsko avtonomni državi. Pomembno je tudi, da se mu je pridružilo, kar je povsem naravno, nekaj močnih intelektualnih združenj, kot npr. Društvo slovenskih pisateljev, uredništvo Nove revije ter še okoli 7.000 drugih kolektivnih članov.

Vsemu temu dogajanju tudi uradna politika ni hotela zaostajati, za-

VINKO LEVSTIK

Slovenska pomlad?

Govor na kulturnem večeru SKA

V naši domovini Sloveniji se že nekaj časa dogajajo pomembne spremebe. Ali vodijo na boljši ali na slabši pot, je za zdaj veliko vprašanje, vendar dogajanje v Jugoslaviji v letu 1988 dajejo več možnosti slednji poti.

Skratka, t.i.m. „slovenska pomlad“ je lahko mimogrede zatrta z represijo, na čelu katere bo stala vojska. Prav tista vojska, ki nosi sicer zvezne naziv „Jugoslovanska ljudska armada“, utegne v kratkem nastopiti proti lastnim narodom oziroma ljudem. Temu sklepjanju „v prid“ govorijo dejstvo, da je JLA s konkretnim poskusom že sondirala teren svojega (eventualnega) prihodnjega delovanja. Mišljeno je seveda sojene v Ljubljani.

Toliko za uvod. Poglejmo, kaj se je pravzaprav dogajalo v Sloveniji takšnega, da kar vsi po vrsti imenujejo to dogajanje kot „slovenska pomlad“. Poleg geografskega položaja, ki veže Slovenijo na razviti zahod in sever, se na tem temelju že od začetka 80-tih let slovensko izobraženstvo poskuša otresti jeklenega plašča, s katerim so komunisti vklejnili življenje v Sloveniji. Komuni-

JANEZ VASLE

Paragvaj med vladom in Cerkvio

Asunción, avgust 1988

Poldrugourni polet nas je na Veliki šmaren pripeljal v Asunción, glavno paragvajske mesto. Kakor v Argentini je bil tu dela prost dan zaradi dveh razlogov: mesto je praznovalo 451-letnico. Ustanovil ga je Španec Juan de Salazar 15. avgusta 1537. Posvetil je mesto vnebovzeti Materi božji (Nuestra Señora de la Asunción). Drugi dogodek, ki je ta ponedeljek prevzel pozornost Paragvajcev, je bil ponovni nastop petletne vladne dobe predsednika Alfreda Stroessnerja. Petinsedemdesetletni vojak vodi državo že od leta 1954. Za teh pet let je bil zopet izvoljen po „volitvah“, ki so seveda pomenile za vladno stranko (Partido Colorado) zgled čiste demokracije, za opozicijo pa zaveso, za katero se skriva stroga diktatura. Vsekakor so novi Stroessnerjev nastop slavili z veliko vojaško parado po glavnem aveniju Mariscal López. Oficialni časopis Patria je zapisal: „Začenjam novo ustavno dobo, podloženo z izrednimi in najbolj ustvarjalnimi dosežki. Zato lahko pričakujemo uspešne čase za naš narod.“ Popoldanski časopis Ultima Hora, mogoče najbolj uporen, je pa naštrel v uvodniku težave, ki jih bo morala rešiti vlada v bližnji bodočnosti. Te so: brezposelnost, stanovanja in vzgoja.

Stiki med vladom in Cerkvio so se v zadnjih časih precej poslabšali. Po sebi še potem, ko je julija vlada izgnala iz države španskega juzuita. Obdolžili so ga, da je razširjal teologijo osvoboditve, ki je marksistično usmerjena. Cerkev je takoj reagirala. Nadškof Ismael Rolón je v znak protesta odklonil Tedeum v stolnici ob navzočnosti predsednika. Obenem pa je Cerkev organizirala tih hojo po cestah z masovno konkurenco; sodelovalo je 45 tisoč ljudi. Po jutranji maši v stolnici je kroat gorovil z župnikom: „Stiki z vladom so se poslabšali po papeževem obisku. Sveti oče je na diplomatski način povedal vse, kar je bilo potrebno; to je seveda motilo oblastnike. Papežev obisk je tudi dokazal, da je paragvajska Cerkev živa. Obe veliki slavnosti na Campo Grande sta priklicali štiristo in šeststo tisoč ljudi kljub slabemu vremenu. Nešteto parov čevljev je ostalo v blatu. Nobena politična ali katerakoli druga organizacija ni nikoli prej privabila toliko naroda. Janez Pavel II nam je vdihnil novih moči.“ Kaj mislite o vlad? „Vladarji se imajo za velike katoličane, obenem se pa ločujejo in spet poročajo. Vprašanje je tudi, kako lahko tako

(Nad. s 3. str.)

rij, po katerem so hoteli konservativni krogi v Jugoslaviji, na čelu katerih je vojska, zadužiti demokratizacijska prebujanja v Sloveniji.

Bistvo komunizma je povsem jasno. Vsaka drugačnost je budno spremljana in če je potrebno, tudi hitro in korenito zatrita. Sloveniji je vse to od leta 1941 usojeno, zato je prav tragikomicno spoznanje, do katerega so se dokopali mladi Slovenci, češ da sta civilna in vojaška varnostna služba začeli z zasledovanjem nekaterih Slovencev še leta 1982. Kakor koli že, obe varnostni službi sta vse demokratizacijske pobude v Sloveniji skrbno spremljali, s prisluškovanjem, zasledovanjem in ovaduštvom. Letošnje leto je gospodarska kriza kulminirala v katastrofo, zato so stalinisti, če so hoteli obdržati svoje položaje, morali seči po represiji. Pa čeprav je Slovenija (in tudi Jugoslavija) sredi Evrope! Balkanska mentaliteta, ki se napaja iz tradicij bizantinsko-aziatske, seveda ni sposobna iti v korak s časom, zato ta čas hoče po vsej sili zaustaviti ter ga celo potisniti nazaj. Na poti so ji seveda Slovenci, tako demokratična javnost, ki krčevita vzpostavlja prvine moderne civilne družbe — nadzor nad institucijami, kot relativno liberalistično politično vodstvo, ki seveda ne bi bilo to, kar je, če ne bi bilo organiziranega pristaške prebujene javnosti.

hitro pridejo do velikih bogastev in posestev. Ko beremo časopise, lahko opazimo, koliko je laži. Španski duhovnik je bil pošten človek, zelo prijatelj, zato je cerkevna skupnost tako reagirala. „Kako gledate na teologijo osvoboditve? „Strinjam se z osvoboditvijo, če je na podlagi ljubezni, miru in pravice, in če se navduhuje po evangeliju. Pri nas je nisilen mir. Ni tistega miru, ki prihaja iz človeka samega. Zato oblastnike zelo moti, če govorimo o pravici ali kaj podobnega.“

Asunción je zanimivo mesto z važnimi točkami paragvajske in južnoameriške zgodovine. Železniška postaja, zgrajena leta 1861, je najstarejša na tej strani sveta. Prav tako tudi stolnica v kolonialnem stilu in Katoliška univerza, posvečena Materi božji. V sredini mesta je spomenik herojev (Panteón de los héroes) s kapelico. Tudi Hiša osvoboditve (Casa de la Independencia), kjer je 15. maja 1811 Paragvaj dobil politično svobodo; kongres (Palacio Legislativo) in vladna palača (Palacio de López) ob reki Paragvaj. Blizu je spomenik narodnemu heroju maršalu Franciscu Solano Lópezu. Čisto ob pristanišču pa zelo slikovit kraj La Recova, kjer dobiš vse mogoče domače rokodelstvo.

Glavna trgovska cesta Palma nudí obiskovalcem vse mogoče stvari, v trgovinah in na cesti. Že nekaj let so lastniki večine trgovin Korejci, ki so se naselili v Asunciónu in kmalu prevladali v trgovstvu. Med kupovalci ni več toliko Argentinec, kot jih je bilo pred dvema ali tremi leti. Avstral je tudi tukaj zelo padel, zato so stvari, ki so bile takrat dvakrat pa tudi trikrat cenejše, danes skoraj enake v cehah. Denar se lahko menja kar na cesti, kjer se noči in dan nahajajo menjalci na določenih vogalih. Trgovci sprejemajo domače gvaranije, avstrale, brazilske cruzade in dolarje. Najrajše vidijo ameriške zelence.

V Asunciónu se lahko tudi opazi razlika med imenitnim delom mesta in revnejšimi predeli. Prvi se razteza med avenijami Mariscal López in Espanha, kjer stojijo palače, kolonialne zgradbe, ambasade in diplomatska predstavninstva. Človek občuduje fasade, luksuzne avtomobile in urejene vrtote. Zraven univerze ob reki so pa barake, večkrat iz samega kartona.

Še nekaj zanimivosti iz Asuncióna: V restavracijah strežejo brez izjeme samo do enih ponoči, ob praznikih pa do dveh. Po zakonu morajo takrat zapreti vrata in odpraviti goste, pa tudi če so sredi večerje. Strežnik prinese račun, če si ga pro-

Izpostavlja človeka kot vrednoto, ki je pogoj za občenarodno blaginjo. Iz njega pa izhaja tudi temelj politične ureditve, to pa je nazorski pluralizem, ki bo omogočil pluralistično lastnino, odprtje proti razvitemu svetu.

Slovenci smo kot celota sedaj na odločilni preizkušnji. Ker je komunistična ideologija fizično in duhovno izstradalna narode, ki jim je govorovala, se bo moralna kot veliki zgodovinski poraženec umakniti na smetišče zgodovine. Slovenci se bomo moralni sedaj, ko nam grozi vojaška in civilizacijsko nazadnjaška ideologija, strniti ne glede na mejo ter nazorsko preteklost. Vsi, tako tisti v domovini, kot tisti, ki so razkropljeni po svetu, moramo začeti tvorno sodelovati ter se združevati z napredno Evropo. Pogoj temu je odprtje mejet vztrajanje na uresničevanju skupnega slovenskega kulturnega in gospodarskega prostora po vsem svetu, kjer Slovenci živimo.

Tudi Slovenci, ki živimo po svetu, moramo čim bolj spremljati napredne procese v domovini ter se tem procesom tudi, če je potreben, prilagajati in se v njih vključevati. Vsekakor pa bi bilo usodno, če bi bili do teh demokratizacijskih teženj, ki so se v izredno težavnih razmerah komunističnega totalitarizma uspele tako krčevito razvijati, preveč kritični. Ne smemo spregledati, da ta nova gibanja v Sloveniji niso le želja po demokraciji, ki je bila tako dolgo tla-

Pozdrav mladini

V rokah držim grb sanhuške skupnosti in se vsak dan oziramo na ta vaš simbol, kako iz posekanega debla poganja mladika v sončnih žarkih. To mi prihaja na spomin sedaj v našem dolgem in vročem letu, ki ga doživljamo, ne samo ker je huda suša, temveč tudi politično. Vesel sem, da so tudi nekateri vaši člani tu navzoči, da bodo lahko iz prve roke poročali o srljivih, pa tudi posvečajočih trenutkih, ko se bije hud boj, z ene strani nasilje, z druge pa duhovni kulturni boj, ki moralno že zmaguje.

Ob tem čutim, kako pomembno je bilo pričevanje vaših staršev, ko so v hudi letih kot skozi 40 letno pot skozi puščavo vztrajali, mogoče celo s pojemajočim upanjem. Zdaj pa se že kažejo sadovi, kajti pri nas resnica s hitrim korakom prodira v

sil ali ne. — Argentinci zdajo velikanski novi kompleks, kjer bosta delovala ambasada in konzulat. Tam bodo tudi stanovanja s kulturnimi prostori in še drugi oddelki. Življene diplomatom nima nobenega stika z argentinsko krizo. Živijo skoraj v razkošju. So pa prizadetni za kulturo. Kronist je prišel z operno skupino za dve predstavi Verdihevega Rigoletta v več kot sto let starem občinskem teatru. Operna skupina je že petič nastopila v Asunciónu. Vedno prihajajo tudi pevci, slikarji, pesniki iz Argentine. To je ena redkih argentinskih diplomatskih misij, če ne edina, ki kaj naredi na kulturnem področju.

Veliko strani je zavzemalo v časopisu in tudi na radiu nečloveško ravnanje z brazilskega dojenčki, ki so jih ilegalno pripeljali v Paragvaj, jim ponaredili dokumente in jih potem pošiljali naprej, predvsem v Združene države, da so jih prodajali ali pa kupčevali z njihovimi organi. Človek komaj verjame, da lahko ljudje tako daleč zaidejo, seveda za milijarde in milijarde, in da v teh zadevah posredujejo tudi odvetniki in zdravniki.

— Po radiu se sliši precej vladni nasprotnih mnenj. Pravijo, da je sistem veliko bolj popustljiv kot včasih. Tudi zaplenjena radijska postaja Šandutu bo kmalu znova delovala. Opazovalci menijo, da nima opozicija nobenega pravega političnega programa, da ni trenutne nevarnosti za vladom.

— V hiši (residencial), kjer je stanova načela pevska skupina iz Buenos Airesa, so stregle mlade dekleta iz paragvajske notranjosti. Bile so na nogah od jutra do večera. Povedale so, da imajo samo vsaka dva tedna prosti soboto in nedeljo. Takrat gre do domov na polje k družini.

Izpostavlja človeka kot vrednoto, ki je pogoj za občenarodno blaginjo. Iz njega pa izhaja tudi temelj politične ureditve, to pa je nazorski pluralizem, ki bo omogočil pluralistično lastnino, odprtje proti razvitemu svetu.

Slovenci smo kot celota sedaj na odločilni preizkušnji. Ker je komunistična ideologija fizično in duhovno izstradalna narode, ki jim je govorovala, se bo moralna kot veliki zgodovinski poraženec umakniti na smetišče zgodovine. Slovenci se bomo moralni sedaj, ko nam grozi vojaška in civilizacijsko nazadnjaška ideologija, strniti ne glede na mejo ter nazorsko preteklost. Vsi, tako tisti v domovini, kot tisti, ki so razkropljeni po svetu, moramo začeti tvorno sodelovati ter se združevati z napredno Evropo. Pogoj temu je odprtje mejet vztrajanje na uresničevanju skupnega slovenskega kulturnega in gospodarskega prostora po vsem svetu, kjer Slovenci živimo.

Tudi Slovenci, ki živimo po svetu, moramo čim bolj spremljati napredne procese v domovini ter se tem procesom tudi, če je potreben, prilagajati in se v njih vključevati. Vsekakor pa bi bilo usodno, če bi bili do teh demokratizacijskih teženj, ki so se v izredno težavnih razmerah komunističnega totalitarizma uspele tako krčevito razvijati, preveč kritični. Ne smemo spregledati, da ta nova gibanja v Sloveniji niso le želja po demokraciji, ki je bila tako dolgo tla-

javnost in povezuje ljudi različnih življenjskih nazorov v eno. Gotovo še nikdar v zgodovini ni bilo naše ljudstvo tako zelo edino, kot se je nekajkrat letos pokazalo, najprej v Ljubljani, pozneje pa po vsej domovini in tudi po vsem svetu. Gre za boj za človekove pravice in vse kaže dobro, čeprav je še v začetkih.

Zato bi vam priporočil iz srca, da bi tudi vi, čeprav se zdi včasih nemisilno, bili zvesti Bogu in domovini, zvesti slovenskemu jeziku in kulturi. Res vztrajajte, ker je vaše sodelovanje in pričevanje izrednega pomena. V preteklih desetletjih je bil položaj za seme, ki pa sedaj že kaže sadove. Bodite res zdrava mladika, ki je že skozi tisočletja naši narodni družini posredovala življene naslednjim rodovom. Nikdar ne skušajte zaiti v kakšno hitro asimilacijo, kajti tako si spodrežete kořenine in umirite kot osebnost.

Bodimo povezani, saj se odpira novo upanje za novo bodočnost. Kot majhna skupost v Argentini ste vlikega pomena; pred božjim načrtom je to lepa prihodnost v vztrajnosti. Da bi bili kar se da povezani, skušajmo graditi most, ki že obratuje, odpirajo se nove možnosti, predvsem z videokasetami, v slovenski kulturi ali medsebojni zamenjavi, in če Bog da, tudi več fizičnih srečanj.

Niste brezdomci, ampak imate dve domovini. Želimo, da bi si to tukajš-

ZDRAVLJICA

Prijatli, obrodile
so trte vince nam sladko,
ki nam oživila žile,
srce razjasni in okó,
ki utopi
vse skbi,
v potrtilih prsih up budi.

Komu najpred veselo
zdravljo, bratje, čmo zapet?
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov slovečne matere!

Zivé naj vši narodi,
ki hrepené dočakat' dan,
da, kadar sonce hodí,
prepír iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

France Prešeren

njo ogledal tudi mladi rod, rojen v Argentini, da bi odkrili te božje darove in talente tako obračali, da bi tudi mi posredovali svoje slovensko duhovno bogastvo drugim narodom, kot vi že delate.

Pozdravljam vso mladino, posebej pa še Mladinsko vez — na mnoga leta, da bi se razširila po obsegu in nakladi.

Janez Rihar

SLOVENCI V ITALIJI

Po dobroti našega gosta iz Gorice g. Vinka Levstika smo dobili po televusu tudi nekaj novic s Primorskem.

F. Clavora poroča o VIII. kongresu Zveze slovenskih izseljencev iz Furlanije in Julijske krajine, in obrnjenih kulturnih pobudah, ki bodo — ob finančni podpori dežele — tokrat v Mendozi in Buenos Airesu od 29. 10 do 6. 11, na temo: Zveza slovenskih izseljencev kot sredstvo za rast in razvoj vseslovenske narodne skupnosti v Italiji. Cilj je povzvati s tržaškimi in goriškimi emigrantmi in usklajevanje razlik.

Trst: Mladinska sekcija Slovenske skupnosti je v soboto izročila tisoč zbranih podpisov predstavnikom odbora in revije Mladina.

Šempas pri Novi Gorici: Na sobotnem zborovanju po 120-letnici Ljutomerškega tabora je govoril Žakelj med drugim: Jugoslavija ni topilni lonec; vse bolj prihaja do spoznanja zavest, da ima nacionalno globljo korenine od razrednega (do nedavnega bi bila taka misel prava herezija in morda za JLA tudi je). Jugoslavija je in mora biti trdna le kot mozaična družba in država, kjer

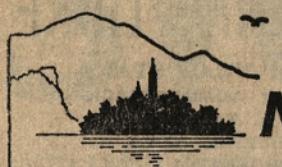
čena, temveč nosijo v sebi vse prvine modernih družb oziroma življence v teh družbah.

Mladi danes v Sloveniji kljub velikim tveganjem (zgorenje primer je sojenje Janši in prijateljem) pogumno gradijo moderno civilno družbo, v katero se bomo Slovenci po svetu moralni ustvarjalno vključevati.

V Sloveniji slovensko politična emigracija nikakor ni pozabljenja. Zadnji primer je poročilo o varnostnih razmerah v Sloveniji slovenskega policijskega ministra Ertla, ki ga je v začetku oktobra prebral v skupščini, kjer pravi: „Čeprav med slovensko politično emigracijo ni napadalnosti, pa se kažejo njene težnje in špekulacije s trenutnimi dogajanjami v naši družbi. Njihovo geslo je, da je cilj politične emigracije tudi kot opozicije doma samostojna Slovenija. Razmišljajo celo o združenih državah Jugoslavije, ki bi obsegale Slovenijo, Hrvaško, BiH, Srbijo in Makedonijo. Slovenska politična emigracija ne povzroča toliko skrbi, kot ustaška in albanska, ki skušata opozarjati na svoj obstoj s terorističnimi akcijami.“

Poleg Ertla, ki v slovenski politični emigraciji še vedno vidi sovražne ljudi (ne pa več teroristov, kot doslej!), pa so v Sloveniji tudi ljudje z drugačnimi gledanjimi. Smo upanje za mladino in napredne sile, ki ugotavljajo, da slovenska politična emigracija ni takšen tabu, kot jim je bilo desetletja prikazovan. Za sodelovanje z naprednimi silami v Slove-

niji se moramo temeljito pripraviti. Lahko rečemo, da prihaja tudi naš tako dol

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Humorist Tone Fornezz-Tof je pri Kmečki knjižnici izdal knjigo z naslovom Sto štosov in pol - Moped šov. Je to zbirka vicov z radia, ki jih pravi že deset let na istoimenski oddaji.

GORICA — Goriški muzej je izdal katalog z bogatim gradivom o življenu in delu likovnika Rika Debenjaka. Na osemdesetih straneh prinaša ta katalog poleg uvodnih besed Antona Slapernika temeljitevje študije o avtorjem umetniškem snovanju, ki so jih napisali Nace Šumi, Zoran Kržišnik in Netida Silič, 18 likovnih reprodukcij ter dokumentirano gradivo za življenejšis, pregled samostojnih in skupinskih razstav doma in po svetu, na grad, seznam knjižnih ilustracij ter izbor zapisov in kritik o avtorjem delu v periodičnem tisku.

LJUBLJANA — Glasbeno uredništvo Državne založbe Slovenije je predstavilo šest novih izdaj klavirske literature. Naslov Godec ima zbirka ljudskih vič za klavir Aloja Srebotnjaka, ostala dela pa so izbiri skladb iz svetovne klavirske literature.

LJUBLJANA — Na trkah je zaradi uretekle suše manj grozja. Zato se vinogradniki bojijo, da jim bo vina zmanjkalno. Letos naj bi pridelali le 15.500 ton grozja, kar naj bi jim povzročilo okoli 30 milijard dinarjev škode. — Na letošnjem vinogradnem sejmu so slovenska vina odnesla eno šab pionsko mesto in 13 velikih zlatih medalj. Geodetski Zavod Slovenije pa je pripravil vinogradniško kartu Jugoslavije v merilu 1 : 1.000.000. Na nji je zarisanih 19 vinorodnih rajonov z značilnostmi njih območij in najpomembnejšimi vrstami vin. Slovenska karta je bila izdelana že lani.

VELENJE — Nekontroliran dotok nekvalificiranih delavcev bi radi ustavili, ker občina ne more zagotoviti minimalnih pogojev za človeka vredno življenje. Zato bodo morali poleg zagotovljenega stanovanja novi priseljeni imeti zahtevano strokovno izobrazbo. S tem upajo izboljšati živiljenjske pogoje pa tudi zagotoviti možnost na-

črtovane etnološke prenove velenjske občine.

PTUJ — Festival narodnozabavne glasbe je v treh večerih zbral skoraj šest tisoč poslušalcev. Letos so na njem že devetnajstič prepevali ansambl in predstavljali svoje nove pesmi, predvsem s štajersko tematiko. Organizatorji pravijo, da je zadnje leto odziv publike precej boljši, s tem pa se tudi festivalu vrača prvotni sjaj.

MILANO, Italija — Plečnikova potujoča razstava se je ustvarila v Milano, kjer jo je pripravil Kulturni center sodobne umetnosti iz Rocca Boromea, Center George Pompidou iz Pariza in Slovenija. Potem pa se je razstava pomaknila še v Benetke, kjer je beneško-slovensko znanstveno srečanje z naslovom Dve kulturi za jutrišnjo Evropo.

Umrl so od 8. do 13. septembra

LJUBLJANA — Ivanka Štarcar-Rešancin roj. Ozim; Franc Kralj, 82; Terezija Trkmaj roj. Skerlep, 72; Vili Černe, Jože Šparovec; Avgust Spitzgo; Rudolf Amoin; Fani Kapelj roj. Kern, 81; Vida Čuk roj. Letnar; Janez Karlin, 77; Franc Kelc; Alojz Slak; Daša Humar; Jože Pečar; Marija Petek; Marija Dremelj roj. Puclar; Jože Kozlevčar; Jožefka Osočnik roj. Krašovec; Adolf Jamnik, 82; Franc Brinšek; Rudolf Podpecan; Fani Vofrincič; Milan Košak; Alojz Jelenčič; Jože Suhadolc.

RAZNI KRAJI — Franc Volčič, Škofja Loka; ing. Slavko Kukovec, Celje; Bojana Homšek, Zagorje; Andrej Svetko, Velenje; Marjeta Arh roj. Zupan, Bleč; Miljan Kovaž, župnik v Velenju; Alojz Podobnik, 70; Pšata; Cilka Šifar roj. Dolenc, Selca; Antonija Vizjak roj. Čepelak, 86, Celje; Minka Kleindienst roj. Finžgar, Brezje; Evgenia Kravanja, 91, Cerknica; Drago Čuček, Celje; Stanko Čakš, Oreh; Peter Grubič, Vrsta; Kristian Zevnik roj. Novak, Dobrepole; Janez Stojkovič, Celje; Peter Zaman, Rova; Janez Kastelic, Kužlevec Albin Planine, Litija; Marija Treter roj. Goli, Maribor; Karel Papež, 79, Gabrijele; Marija Ocepek roj. Žnidar, 82, Mengš; Anton Karbič, Koper; Albina Ferlan roj. Demšar (Zrajdinska mama), Gorenja vas; Jožica Još, Žalec; Elza Belhar roj. Jakofčič, Tržič; Jože Dolenc, Poljane n. Š. Loko; Rajko Kovačič, Mirna; Zdravko Lender, Il. Bistrica.

Letos je gostoval pri Slovencih v ZDA in Kanadi pevski zbor Galus iz Celovca pod vodstvom prof. Jožeta Kopitza. Prvi koncert je imel v slovenskem narodnem domu v Clevelandu, kjer so pevci in pevke pokazali izredno nadarjenost s svojim ubranim petjem. Ob tej priliki je Avgust Pust izročil gostom v imenu župana Vojnovicha posebno proklamacijo.

Pevski zbor v Clevelandu je tudi nastopil na pikniku Belokranjskega kluba na Slovenski Pristavi in pri slovenski maši cerkve Marije vnebovzetje.

Od Clevelandu so gallusovci nadaljevali pot proti Chicagu, končno pa odšli v Kanado, odkoder so se vrnili na Koroško.

Avgusta meseca je plesna skupina Kres nastopila na Slovenski Pristavi v Clevelandu. Po maši, ki jo je daroval J. Kumše, je bila večerja, nato je pa omenjena skupina pod vodstvom Marka Zakrajška predstavila plesne različnih slovenskih pokrajini.

10. septembra je imel moški pevski zbor Fantje na vasi koncert v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu.

Spored se je vršil v dveh delih, zadnje tri pesmi pa je spremljal orkester Veseli Slovenci. Obsegal je več domovinskih pesmi; ta koncert je bil gotovo eden najboljših koncertov Frantov na vasi, ki ga vodi Janez Sršen.

Ansambel Veseli Slovenci je ob tej priliki prejel plaketo s čestitko za 25. obletnico svojega obstoja.

Fara Sv. Štefana v Chicagu je posvetila mesec september premišljevanju o škofu Slomšku. Organizirala je skupno kosilo in imela posebega gosta iz Rima, mons. dr. Maksimilijana Jezernika.

A čeprav se je tokrat narava lepo

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvi: V družini Jožeta Šenk in ge. Marjeti roj. Hrovat se je 8. oktobra rodil sin, ki bo dobil ime Jože France.

Rojen je bil Matjaž Bidone, sin Gustava in ge. Lučke roj. Voršič.

Srečnim staršem čestitke!

Krst: Krščen je bil Maksimilijan Martin Rant, sin Gregorja in ge. Helene roj. Urbancič. Botra sta bila Tinka Urbancič in Mihael Rant. Krstil pa je župnik Tone Rant. Čestitamo!

Poroka: V cerkvi Sta. Maria de La Lucila v Martínezu sta se 9. oktobra poročila Nejko Razinger in Alejandra Rudolph. Za priče so bili njuni starši. Čestitamo!

Poroka: V soboto, 5. novembra sta se poročila v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi Janko Glinšek in Marija Levstek. Priče so bili nevestini starši g. Lojze Levstek in ga. Angela Grebenc por. Levstek ter ženinovi starši g. Ignacij Glinšek in ga. Marija Merlak por. Glinšek. Porocil je g. Jakob Barle CM. Mlademu paru vso srečo!

Nova diplomantka: Na Instituto del Profesorado Sagrado Corazón je dokončala študije Angelika Smole in postal profesorica za pouk predšolske dobe. Čestitamo!

MENDOZA

VISOK JUBILEJ

Pomemben dogodek smo doživeli v naši skupnosti, ki se ne ponavlja kadar koli si bodi in ki je zato vreden, da ga vključimo v našo kroniko in med dogodke našega družavnega življenja.

G. Silvester Štirn je z ženko Frančko Mrak praznoval šestdesetletno poroko. Skupna maša je bila posebej zanimljiva in sta s kar vidnim zadovoljstvom sedela na častnih mestih ter po maši z razigranim veseljem sprejemala čestitke vseh rojakov.

Silvester Štirn je bil rojen 28. dec. 1910 na Reki. Po štirih letih se je s starši preselil v Smlednik na Gorenjsko, za Šmarno goro. L. 1928 se je v Smledniku porocil s Frančisko Mrak iz Čepovana. Rodilo se jima je devet otrok, šest fantov in tri dekle. Danes pa s ponosom štejeta 23 vnučkov in 11 pravnukov. Bog ju je bogato blagoslovil.

Silvester se je že v mladosti zanimal za čebelarstvo. Kot samostojen čebelar je kmalu za več let postal predsednik čebelarskega društva v Sloveniji.

Ko ga je zajela druga svetovna vojna, je pristopil k domobrancem in 3. majnika 1945 vzel nase usodo begunstva. Po begunkem življenu po avstrijskih taboriščih je prišel 3. dec. 1948 v Argentino in se nastanil v Mendozi, kjer si je postavil lasten domik in poskrbel za streho tudi svojim

XXI. Pristavski dan

V vrsto proslav letošnjih obletnic naših Domov se je 23. oktobra uvrstila tudi Pristava v Castelarju.

Pod azurnim nebom in kopajoča se v soncu je s cvetjem in zastavami okrašena Pristava sprejemala goste, ki so se proti poldnevu začeli zbirati k slovenski službi božji. Po dviganju zastave (predsednik Pristave dr. Julij Savelli in predsednica SDO Zofi Golbova), spremljanjem s petjem obeh himen, je v zgornji dvorani opravil mašo za vse žive in mrtve rojake srečne delegat prelat dr. A. Starc ob somaševanju pristavskoga župnika prof. F. Berganta. Mašo je z ubranim petjem spremljal Pristavski mladiški zbor pod vodstvom ge. Anke Savelli-Gaserjeve. Po maši je bilo v spodnjem salonu servirano košilo, ki se ga je udeležilo lepo število gostov in domačinov. Zastopani so bili tudi vsi Domovi Vélikega Buenos Airesa, pa tudi gost iz Gorice, hotel Vinko Levstik in iz ZDA Srečo Gaser z ženo.

Kmalu po 17. uri je stopil na veliki oder pod ombujem, ki ga je krasila mogočna scena zidovja, predstavljajoča obzidje stiškega samostana, predsednik Pristave, pozdravil vse goste in predal besedo predsedniku Zedinjene Slovenije, Lojzetu Reziju, ki je v svojem navdušenem govoru omenjal vse opravljeno delo, vzpodbujoč k nadaljevanju dela in vabil zlasti mladino, naj se mu s srcem in ljubeznijo predra. Njegova tehtna in aktualna izvajanja so bila deležna viharnega odobravanja.

Nato se je pričela osrednja točka dne: Jurij Kozjak - slovenski janičar, množična igra iz zgodovine turških vpadov v slovenske dežele. Preprosta a ganljiva zgodba o kozjaškem vitezu Marku, ki je moral na vojno, svojega sina-otroka pa je zaupal v varstvo in vzgoji samostanskega patru Bernardu. V očetovi odsotnosti in po izdaji Jurijevega strica, viteza Petra Kozjaka, so cigani Jurija ugrabili in prodali na Turško. V napetih prizorih potekajo dogodki do viška, ko v svojih pohodih Turki pridejo tudi do Stične ter oblegajo samostan. Vodi jih janičar - poturčeni Jurij Kozjak. Ujamejo ga in privedejo pred očeta, ki je pred 18 leti, po vrnitvi iz vojne ob vesti, da so mu sina ugrabili, stopil v samostan. Mladi Jurij janičar dolgo vztraja, da je Turek z imenom Ibrahim, a končno na prigovar-

čebelam. Vse do danes je ostal zvest in skrben čebelar. In če si zaželiš pristnega medu, se priporoči njemu.

Slavljenca čestitamo in jim želimo še lepo vrsto let blagoslovljenega in srečnega skupnega življenja!

Bb

janje svojega nekdanjega vzgojitelja Berarda, ki mu vztrajno obuja spomin na rodne kraje, spozna očeta in mu pade v objem. Marko Kozjak kot brat Martin ostane v samostanu, izdajalski stric Peter si sodi sam, mlađi Jurij pa prevzame gospodstvo na gradu Kozjek. To je znana zgodba slovenskega janičarja, ki jo je napisal pisatelj Josip Jurčič, ki je v svojem dramatskem prikazu polna zpletov in napetih trenutkov s končnim srečnim razpletom.

Igro je s svojo že znano spremnostjo za množične nastope režiral Miha Gaser. Tokrat si je poleg režije napisal na ramena še drugo veliko delo: tudi sceno je naredil sam. Za oboje je bil deležen upravičenega in zaslavnega priznaja številnih gledalcev.

Omenimo naj vsaj nekatere izstojajoče vloge. Otroka Jurija je dobro predstavil mladi in nadarjeni Adrijan Gaser, Jurija-janičarja pa Gabi Rant. Umirjeno osebo stiškega opata je pričazal Franci Papež, ob njem pa je vlogo dobrega in skrbnega vzgojitelja patra Bernarda s prepričljivo dobrohotnostjo dobro igral Marko Gaser. Vlogu junaškega viteza Marka Kozjaka in njegovega pohabljenega ter zlobnega brata Petra je režiser zaupal Janezu Mežnarju in Jožetu Oblaku, ki sta vsaj po svoje doprinela delež k celotnemu uspehu. Posebne omembe je potrebna pojava cigana Smola, ki ga je s svojimi že večkrat izpričanimi igralskimi sposobnostmi predstavil Dominik Oblak. Njegova dobra pomočnika sta bila Gusti Čop in Martin Križ. Priznanje zaslužijo za svoje vloge tudi Frenk Klemenčič kot Ožbe, Matej Debevec kot brat Tilen, vojaki-konjeniki Marjan Kopač (Primož), Andrej Golob (Žiga), Edvard Kenda (Jošt) ter sel Igor Ahčin. Omeniti je treba seveda tudi vrsto konjenikov, samostanskih bratov in romarjev, katerih vodja je bil Mavric Kočar. Šepetalki sta bili Mariči Dolinšek-Conde ter Mimi Kočar, zelo dobro ozvočenje odra in vsega prostora je oskrbel Sandi Gaser, električne napeljave pa Marko Keš. Garderoba je bila spet na skrbi Magde Češarkove, Nande Češarek pa je poskrbel za potrebne maske. Odrski mojster: Rudi Gričar.

Tako je z letošnjo predstavo (ki so jo zaigrali tudi na preveč obletnice) Miha Gaser dodal nov člen večrige predstav, ki nam bodo prikazale našo zgodovino vse od časov pokristjanjenja do današnjih dni.

V odmoru in po igri so se udeleženci lahko okreplčali s pecivom in drugimi dobratami, si ogledali stojnično Krožka mater in žena ter ob Milanovih čevapčih in kozarcu vina v razgovorih posedeli še nekaj ur. Dan bo vsem ostal v lepem spominu.

loških Slovencev še na trenerje in učitelje, ki pridejo iz Evrope ali Severne Amerike po poslu. Med tekmovalci pa je zdaj sorazmerno malo slovenskih imen. V alpskih disciplinah nastopajo samo Maroltovi, dva fanta in dve dekleti, ki se srečno uvrščajo v prve vrste argentinskih tekmovalcev, a se morajo boriti z dosti večjimi finančnimi neprilikami, kot pa smo jih poznali v „šumski“ dobi. Med veterani še vedno zmaguje stara grča Dinko Bertoncelj. Pomembna je tudi udeležba Slovencev v smučkem teku, kjer nastopata brata Marko in Martin Jerman in zavzemata katero prvih mest. V organizaciji teku pa se udejstvuje Klemen Arko in Matjaž Jerman. Omeniti bi bilo še, da je trenutno najboljši argentinski tekač Julio Moretti po materi tudi slovenskega izvora, in da sta samo on in Roberto Baumannista, ki lahko zmagata Jermanove fante.

Če prevzema Las Leñas argentinsko bogato smučko publiko, ki se je svoj čas drenjala pod Katedralo, drsi tudi tekmovalci smučarski šport Bariločanom iz rok. Zdaj so med mladino že pomembnejši naraščajniki iz San Martína in Ezquela, v teku pa napreduje Ushuaia, kjer delo kot trener Julio Moretti. Verjetno v teh manjših krajih še živi zagor tistega smučarskega navdušenja, ki je svoj čas napravil iz Bariloč prestolnico argentinskega belega športa.

Zimska sezona v Bariločah

SMUČARSKA SEZONA

Kot smo že zadnjič napovedali, smo dne 8. oktobra zvečer izročili spominske plošče udeležencem 33. slovenskih smučarskih tekm. Tekmovalci so bili razdeljeni po razredih (dečki, mladenke, člani, članice) in v vsaki kategoriji so bili nagradjeni prva tri mesta. Ta večer in še naslednje dni je posloval v Planinskem stanu tudi knjižni sejem, ki ga je pripravil Lovro Jan in kjer so prodajali knjige celovške Mohorjeve družbe in založbe Ognjišče iz Kopra.

MALI OGLASI

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

ADVOVATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadave v Capitalu in Pela. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - poned., tork, četrtek od 16 do 20.

POGREGNI ZAVOD

ORIENTE S.R.L. — Prevozi — Poročne Resilni avtomobili — Pogrebi. Za Slovence 250 popusta. Rep. O. del Uruguay 2651 (ex Camino de Cintura), San Justo, prov. Bs. As. T. E. 651-2500.

ZA DOM

POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Martin Kovacic — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zaves, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejia, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zaliwanje — Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — private - trgovske - industrijske - odboritev načrtov — Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

SERVIS

Dolenc Lojze — popravila barvne TV, video-kaset, radio-snemalcev, kaset in avdio — Cerviño 3942, San Justo, T. E. 651-2176.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 2a8-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 812-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Miltre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Miltre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Marija Gorše).

Jožko Šavli

Nagelj - slovenska roža

(10)

Najbolj pogosti grbovni motivi z nageljnem so: nageljnova vejica s cvetom, trojni grič s tremi rastočimi nageljini, vaza oz. lonček z nageljni. Zelo pogosto gre za povedne grbe, ki z nageljnovim znakom spominjajo na rodbinska imena (Oillet, Nägele). Nagelj v grbih spoznamo po nazobčanih cvetnih lističkih.

Tudi na Slovenskem obstaja nekaj primerov grbov, v katerih se nahaja nagelj. V koroških Ravnah (Guštanji) je v Železarskem muzeju plata z grbom Hannsa von Sühnen (1609) — renesančni ščit, na njem trojni grič s tremi rastočimi nageljini (izdelal M. Pacobello). V Ptiju se ob prostijski cerkvi nahaja nagrobnik Georga Tratner (1612) z grbom oz. kartušo, v kateri so tri nageljnova stebala s cvetom, rastoča iz iste konarine.

Najlepše oblikovan slovenski grb z nagelnjom pa je verjetno grb meščanske rodbine Schwarz iz Škofje Loke. Umetniško bogato izdelan pozognotski nagrobnik Volbenka Schwarz (ok. 1515) iz farne cerkve v Stari Loki ima v spodnjem razdelku ščit, na katerem je heraldič-

NAROČNIKOM SVOBODNE SLOVENIJE

Zaradi poštne stavke v Argentini, ki je trajala širi tedne, naročniki našega lista niso prejeli zadnjih števil. Ker je stavka končana, upamo, da jim jih bo pošta dostavila. Če kdo ni prejel kakšne številke (od 39 do 42), jo lahko zaprosi na upravi lista.

Iz istega razloga prosimo tudi vse bralce, naj oproste pomanjkanju novic; kajti tudi mi nismo vse štiri tedne prejeli nobenega pisma ali tiskovine. Edine zadnje novice smo prejemali po prizadevanju g. Vinka Levstika iz Gorice, ki je obljubil, da nam jih bo redno pošiljal po televusu, za kar smo mu od srca hvaležni. Tako bomo poslej v neposrednem stiku z dogajanjem v Sloveniji.

Hkrati tudi naprošamo vse naročnike v Argentini in po svetu, da čimprej poravnajo naročnino, kajti zaradi inflacije ne bomo zmogli držati dosedanja naročnino. Naročnino lahko nakažejo na ime: Talleres Gráficos Vilko SRL, ali pa na Mutual SLOGA.

Prosimo za razumevanje. Uredništvo in uprava Svobodne Slovenije

DRUŠVENI OGLASNIK

Seja Izvršnega odbora Zedinjene Slovenije bo v četrtek, 24. novembra, ob 20. v društvenih prostorih.

Šolska počitniška kolonija: čas za prijave je do 15. novembra; prosimo, da ta datum upoštevate zaradi rezervacije skupnega vagona. Lani smo ga s čakanjem zamudili. Cena je 1000 A; za otroke članov ZS 10% manj.

CELJE — Mešani mladinski zbor tehnične srednje šole je v grši Karditsi prepeval na šestem mednarodnem pevskem festivalu. Med 34. zbori sta žirija in občinstvo ocenila njegova izvajanja za uspešna.

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V pritličju poslopja Sloga, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtekih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Modra).

Cena največ štirih vrstic A 12.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — A 40.-.

no izredno dovršeno updoboljena nageljnova vejica z dvema cvetovoma.

Nagelj po Evropi

Nagelj je kot eden izmed mnogih cvetličnih motivov ljudskega okrasa tudi zunaj slovenskega območja dokaj pogost. V ljudskih navadah ga sicer ne srečamo pogosto, vendar v lastih deklet ali zataknjen za klobuke fantov spominja na ljubezen, ne da bi kjerkoli zadobil tako izrazit značaj ljubezenske rože, kakor jo ima pri Slovencih. Ljudska pesem pri drugih narodih ga skoraj ne menja.

V ljudskem okrasju in v gojenju je še najbolj domač v Alpah. Nam najbližji alpski predel, v katerem ga najdemo, je Karnija. V tej gorski krajini ga najdemo v okrasu kmečkega pohištva, na lesenen kuhinjskem priboru in posodi, na kmečkem orodju ipd. Najpogosteji je v okrasnih vzorcih, rdeče vezeni v križnem vodbu, še posebno na odejah, na posteljnini, na robcih, ki jih imenujejo „fazzui“, in na velikih rutah, ki so si jih žene zavezovale o-

OBVESTILA

SOBOTA, 12. novembra:

Seja profesorskega zborna srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 9.

Kulturni večer SKA: Spomin na začetek SKA in slovo od Ladislava Lenčka; ob 20. v Slov. hiši.

V Slovenskem domu v San Martín ob 20. uri razgovor z misijonarjem Lovrom Tomažinom DJ.

NEDELJA, 13. novembra:

36. zvezni Mladinski dan SDO-SFZ v Slovenski vasi.

SREDA, 16. novembra:

Sestanek Lige žena-mati v San Martín ob 18.30.

PETEK, 18. novembra:

Seja medorganizacijskega sveta, ob 20. v prostorih Zedinjene Slovenije.

SOBOTA, 19. novembra:

Zaključna prireditev Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši

NEDELJA, 20. novembra:

Proslava Kristusa Kralja ob 16. v Slovenski hiši.

ČETRTEK, 24. novembra:

Seja izvršnega odbora Zedinjene Slovenije ob 20. uri v društvenih prostorih.

NEDELJA, 27. novembra:

Naš dom San Justo — tombola.

NEDELJA, 4. decembra:

V Rožmanovem domu ob 11.30 maša za rajne odbornike, nato skupno kosilo.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

(Nad z 2. str.)

S TREBUHOM ZA KRUHOM

Medtem ko si predsednik Alfonzin beli glavo s temi problemi in istočasno pripravlja svoje potovanje po Evropi (v Vatikan bo gotovo povabljeno), je tja že pohitel peronistični predsedniški kandidat Menem. Išče mednarodno zaslombu za primer, da bi ga narod izvolil za predsednika. Kajti radikalni so v solidnih odnosih z evropsko socialdemokracijo, peronisti pa uživajo kaj žalostno slavo in dejansko tam nimajo zaveznikov.

Če bi bil peronistični kandidat Cafiero, bi bila stvar lažja. Sam je užival več mednarodnih simpatij, nekateri krogi so se celo trudili, da bi ga podprla mednarodna povezava krščansko demokratskih strank. Menem pa je bil doslej zunaj (razen v Paravaju), a bolje da o tem v Evropi molči dejansko nepoznan: zasenčen guverner zakotne argentinske province...

Zato je razumljivo, da hoče prodreti v zunanjem svetu. A resnici na ljubo povejmo, da nima dobrih stovalcev, kar zadene mednarodno politiko. Njegov trud, da bi postal tu in tam priljubljen, je kaj koristna za domačo porabo, v Evropi pa predobro vedo, kaj je mogoče i kaj ne. Celo njegove izjave glede ureditve razmerja z Anglijo so izvezne tako neresno, da je bil njihov učinek prav nasproten od tistega, ki ga je iskal. In če dodamo k vsemu še njegov nastop in sploh njegovo pojavilo, je pred nami precej točna slika tega, kako so nanj gledali v starem svetu.

Doma pa se medtem politični boj nadaljuje. A povsod so težave, tako na levi kot na desni; vzroki pa so tu in tam enaki. Pri UcēDe je odstopil vidni vodja Héctor Siracusano, ker vse pogodbe s provincijskimi strankami predvidevajo svobo-

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,

dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad

Intelectual No. 85.462

Naročina Svobodne Slovenije za l. 1988: Za Argentino A 250; pri pošiljanju po pošti A 300; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paganini 2;

v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L. ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES

T. E. 362-7215

do delegatov v volilnem kolegiju, da volijo kateregakoli kandidata. Ne levici pa se PO (Delavska stranka, dejansko macisti) tudi kuja, ker ni kompromisa, da bodo izvoljeni delegati volili lastne kandidate, ne pa oddali svoj glas kateremu obesek „